

Tahitótfalu, 2020.V.17., 10:00 „Vigyzatok: kegyességeteket ne az emberek előtt gyakoroljátok, csak azért, hogy lássák azt, mert így nem kaptok jutalmat mennyei Atyátoktól.”

Lekció: Mt 6,1-8

Textus: Mt 6,1

Kedves Testvérek!

Szinte életünk minden területén el kell döntenünk, hogy az, ami a lelkünkben, a szívünkben és a gondolatainkban van, hogyan mutakozzon meg a mások által is látható, felfogható helyzetekben. Van olyan, amikor nem szabad vagy éppen nem érdemes kimondani, amit az ember gondol. Mert egyrészt senki sem kíváncsi rá, másrészt nincs esély a változtatásra, tehát kár a véleményünket másokkal megosztani. Viszont ha ez általánossá válik, és vki soha nem vállalja fel lelki világát, az tkp. folyamatos hazugságban, színjátásban éli az életét. Lehet, hogy az ilyen ember olyan nagy bajba sodorja ezzel magát, hogy egy idő után már ő maga sem fogja tudni, hogy ki is ő valójában, és miről/kiről mit gondol.

A kisgyerekeknél ez még nem probléma: Ők kimondják, ami foglalkoztatja őket, és amit gondolnak. Vmi aztán a felnövekedés során történik: a legtöbben végül megtanulunk szerepet játszani az érdekeink védelméért, vagy a csalódástól, bántástól való félelem miatt. Minden helyzetben kimondani, amit a szívünk diktál, nyilván faragatlanság, és nem is szükséges. De a szerepjátás a hazugságnak ad polgárjogot a mindennapokban, ami megmérgezi a legközvetlenebb emberi kapcsolatokat, és az Istennel való kapcsolatunkat is. Tehát ezt az utat hívó, vagy egyáltalán gondolkodó, bölcs ember nem járhatja. Ezért tanít az Úr Jézus is a szerepjátásnak, a többi ember véleményétől való túlzott függésnek a rossz következményeiről. Ha mindig mások véleményéből akarom megtudni, levezetni, hogy ki is vagyok én: értékes vagy épp értéktelen ember, akkor elvesztem a saját önazonosságomat.

Szükséges, hogy az ember a közönségeiben alkalmazkodjon, de nem elvek nélkül. Tisztázni kell önmagammal, hogy miért teszek vagy épp nem teszek meg vmit, miért mondom ki vagy épp nem mondom ki vmit. Ha itt a többi ember véleményétől való félelem a meghatározó, akkor ezen el kell gondolkodni. Ki kell annyira békülnöm önmagammal, hogy fel tudjam vállalni a véleményemet, vagy épp a hitemet akkor is, ha a többiek mást gondolnak, másként élnek. Lehet alkalmazkodni, de nem önmagam feladásával.

Az emberről az is sokat elárul, hogy hogy viselkedik akkor, amikor nincs közönsége. Néha előfordul, hogy vki nem tudja, hogy mások is hallják, látják, és olyat tesz, amit senki nem gondolt volna róla. Ilyenkor világok dőlnek össze a tanúkban: nem ilyenek gondoltuk, ismertük őt... Akárhogy is nézzük: szerepet játszani nem érdemes, mert mindenképpen megbosszulja magát a hazugság!

I. *(A hit célja)* Az Úr Jézus az ún. Hegyi beszédben a Tízparancsolat magyarázata után a hívó élet egyéb területeiről tanít. Vannak, akik a Hegyi beszédet a világ legfontosabb beszédének tekintik. Az teszi rendkívülivé, hogy Isten Fia, maga az Isten magyarázza el, amit az Ósz-i prófétákon át korábban kijelentett. És a Hegyi beszédből kiderült, hogy az Úr nem egészen úgy magyarázta a régi tanításokat, mint ahogyan abban a korban a hivatalos tanítók. Viszont az Ő magyarázata maga a magyarázat, tehát valóban nagyon fontos, hogy minden ember tisztában legyen Isten Fiának eme gondolataival a Tízparancsolatról, és a hívó életéről.

„Vigyzatok: kegyességeteket ne az emberek előtt gyakoroljátok, csak azért, hogy lássák azt.” A mögöttünk lévő két hónap a hitéletünkre nézve is sok változást hozott. Ezek között a leghúsbavágóbb, hogy nem volt szabad a gyülekezeteknek összejönni, a híveknek Istentiszteleten személyesen részt venni. Azaz a kegyességünket nem tudtuk az emberek előtt gyakorolni. ez kétféle eredményt hozhatott. Egyrészt mi, lelkipásztorok is tudunk róla, hogy a tévés közvetítéseket olyanok is megnézték, akik egyébként a templomba nem szoktak eljönni, vagy csak nagyon ritkán. Ez nyereség nekik, és nekünk, Igehirdetőknak is. Mert így az Ige üzenete olyanokhoz is eljuthatott, akik korábban nem tudtak vele találkozni. Másfelől viszont biztosan voltak olyanok is, akik a hitéletükben lazítottak. Kevesebbet foglalkoztak az Igével a kényszerű távollét idején. Mert a gyülekezeti Istentisztelet egyik fontos értéke, hogy a személyes, fizikai jelenlét által buzdítsuk, erősítsük egymást a hitben. Akinek az élete részévé vált, hogy a vasárnapot a templomban ünnepli meg, az nem biztos, hogy a mostani időszakban ugyanolyan komolysággal meg tudta ünnepelni az Úr napját, mint akkor, amikor már reggel ünneplőbe öltözött, aztán a második harangszókor elindult az Istentiszteletre. Vannak tehát, akik ebben az új helyzetben gyakrabban tudtak az Igére figyelni, és vannak, akik kevésbé. Az előbbieket arra buzdítjuk, hogy ha elindult vmi az életükben, a lelkükben ezekben a hetekben, akkor afölött ne térjenek napirendre. Sajnos jellemző, hogy amíg az ember nagy bajban van, esküdjük: ha Isten megment, akkor hinni fogok Benne, templomba fogok járni, adakozok a szegények javára. De amikor megmenekül, másnapra az egészet elfelejti. Kedves tévé néző, Isten keresett meg a közvetítésen keresztül, és Neki a jövőben is lesz mondanivalója a számodra! Keresd Vele a kapcsolatot ezután is, ne csak otthonod csendjében, titokban! Szívesen látunk a gyülekezetben, ha majd a helyzet megengedi a találkozást. Azoknak pedig, akik lazábban kapcsolódtak Krisztushoz ezekben a hetekben, azt kell megvizsgálniuk, vajon mennyi a hitükből az „emberek előtt gyakorolt” kegyesség, és mennyi az őszinte, lelki szükséglet. Persze végtelenül sok oka lehet ennek a két változásnak ezekben a történelmi időkben, melyek végigelemzésére egy Igehirdetésben nem vállalkozhatunk. Azt viszont a mai Igék üzenik, hogy a hitnek nem kellene függenie a körülöttünk élő emberektől. Hiszen a hit Isten és egy ember belső ügye elsősorban. De mivel belső ügy, mindent meghatároz! Ezért ha félünk, vagy éppen álszentek vagyunk, azzal a belső döntés, a Krisztus melletti elköteleződés hiányát leplezzük le!

Az, amit kegyességnek fordítottak, az eredetiben a dikaiosüné görög kifejezés. Ez az igaz ember tulajdonságainak összessége. Ellentéte az anomia, azaz a törvénytelen élet. Igaz ember az, akinek a beszéde, gondolatai és tettei Isten akaratát követik, és a lehető legnagyobb egységben vannak: se nem fél felvállalni hitét, se nem akar álszent módon tökéletesnek látszani. Megszületett benne a belső döntés Krisztus mellett, és ez a döntés minden gondolatát, tettét, az egész életét befolyásolja. Mindenben megmutatkozik, hogy ő a Krisztusé. Ezt jelenti a kegyesség gyakorlása. És erről mondja az az Úr Jézus, hogy ne emberek előtt történjen, csak azért, hogy lássák. Ha azért történik, mert az a belső meggyőződésed, hogy azt érdemes tenni, amit az Úr Jézus mond, akkor gyakorold a kegyességet. De ha bármi más szempont miatt tennéd, arról azt mondja az Úr, hogy inkább tartózkodj tőle.

A hit és a hívó viselkedés célja nem más, mint az Úr Jézusnak való engedelmesség. Aki hisz az Úrban, az úgy gondol Rá és úgy számol Vele, mint valóságos személlyel. A hívó ember szereti az Úr Jézust, odafigyel Rá, és sehol nem jelenik meg Nélküle. Sem akkor nem feledkezik el az Úr Jézusról, ha egyedül van, sem akkor, ha társaságban. Egyszerűen Vele él: szeretetkapcsolatban van személyes Megváltójával. A hit célja a Krisztussal való közös élet, a Neki való engedelmeskedés. Aki így hisz, az gyakorolhatja a kegyességét más emberek előtt is. Aki azonban szerepet játszik, azt az Úr maga figyelmezteti: ez az út sehová sem vezet. A hit célja a Krisztussal való közösség, a Neki való engedelmeskedés.

II. *(Irgalom és imádság – a belülről munkálkodó hit külső jelei)* A Hegyi beszéd eme második részében a kegyesség cselekedeteiről tanít az Úr. Előkerül itt az alamizsnálkodás, majd az imádkozás. Aztán a böjtölés, a vagyonnal való kapcsolat, ill. az aggodalmaskodás elhagyása következik. Ezekből az az első kettővel foglalkozunk az elhangzott Ige alapján. A szegények segítése, az adakozás a zsidó hit számára is fontos előírás volt, és nálunk, keresztyéneknél is lényeges. De segíteni sokféleképpen, sokféle indokból lehet. Az Úr Jézus azt mondja, hogy akik adakoznak, azok ne kérkedjenek, ne dicsekedjenek a segítőkészségükkel. Az a jó, ha az ilyesmi titokban marad. Jó annak, aki a segítséget kapja, mert nem mindig könnyű ám mások alamizsnáját elfogadni, ha nincs más lehetőség, akkor sem. Másrészt jó az adakozónak is: mert az

embert elbűvölik saját jócselekedetei, és elkezd magát rózsaszínben látni. Ez pedig semmi jóra nem vezet! „*Ne tudja a bal kezéd, mit tesz a jobb.*” Ez egy zseniálisan kifejező mondat: még a kezünk se tudja, ami, a legközelebb van a másik kéz által megtett dologhoz. A középiskolai zeneelmélet tanárunk mondta mindig, amikor a példák zongorázásába vki belekavarodott, hogy álljon meg, és gondolkodjon, mielőtt csak nyomogatná a hangokat. Mert a keze nem tudja, mit kell játszani, nem fog rátalálni a helyes akkordra. Csak a feje tudja, mi a megoldás. Ehhez képes az Úr Jézus azt mondja, hogy se a fejünk, se a kezünk ne legyen tisztában azzal, mit tettünk. Ne hirdessük mások előtt a jószágunkat, ne gondolkodjunk rajta mi, magunk sem. Az, hogy „*ne tudja a bal kezéd, mit tesz a jobb*” azt jelenti, hogy már a segítség pillanatában se legyen fontos saját jószágunk átélése, csak a másik ember érdeke. Jó érzés segíteni, de akkor jó igazán, ha sikerül a lehető legönzetlenebbül megtenni. Ha mi is kapni akarunk vmit cserébe, akkor a jó rész vész el: Isten gyermekeiből ismét csak önző emberré alakulunk vissza. Az ilyen segítség már nem a hit cselekedete: hiszen nem az Istennek való engedelmisség, nem a Krisztussal való szeretetkapcsolat megélése, hanem vmi üzlet. Aki tettéért dicséretet vár, az ezzel megkapta jutalmát: Istentől már semmire nem számíthat. . .

A kegyesség gyakorlásának másik színtere az imádság. Az imádkozás a láthatatlan Istennel való kapcsolattartás látható eseménye. Éppen ezért könnyen vissza is lehet vele élni: amikor vki nem azért imádkozik, mert Istennel szeretne beszélni, hanem azért, hogy a körülötte lévő emberek lássák, és felnézzenek rá ezért. A zsidó hitben vannak bizonyos időpontok, amelyek az imádság órái minden napon. Ha egy ilyen esetleg út közben ért vkit, akkor tehetette meg, hogy az utcasarkon is felvette az imádkozás jellegzetes tartását. A többi ember szemében ez vmi nagyon nagy dolog: *Most is azon jár az illető esze, hogy Istent szolgálja! Ez aztán nem akármilyen hívő!* – gondolhatták. A képmutató ember pedig azt gondolhatta magában, amit a vámszedő is az Úr Jézus példázatában a Lk 18 szerint. Hogy ő tökéletes, bezzeg a többiek: amíg őt nézik, nem teljesítik, amit Isten kért. Nem imádkoznak, ők tehát alávaló, istentelen bűnösök. Csak hát ilyen gondolatokkal telten nem lehet a kegyelmes Istenhez imádkozni: hiába emeli fel a kezét az ember, hiába mormolja a betanult imádságot, gondolatban a többi emberrel foglalkozik, nem Istenre figyel, ráadásul önző és gonosz gondolatai vannak. . . A belső szoba magánya áll szemben a zsinagóga vagy az utca közönségével: aki akkor is imádkozik, mikor egyedül csak Isten tud róla, az gondolja komolyan az imádságot! Aki így, kettesben is imádkozik, annak tud igazán erősödni a közössége a láthatatlan, mégis valóságosan jelenlévő Istennel.

Az imádság másik veszélye, hogy Istent a sokszori ismétléssel akarja rávenni arra, amit ő maga akar. A pogány vallásokban kifejezetten azért imádkoztak hosszan és sokat ugyanazért a dologért, hogy úgymond kifáraszák az istenséget, és az mégis megtegye, amit az imádsággal kértek tőle. Az ilyen hozzáállás az élő Isten teljes lenézése, bálványá degradálása. Van helye az állhatatos, kitartó imádságnak, de nem azért, hogy Istent meggyőzzük vmiről, amit Ő nem akar, de mi tudjuk, hogy jó lenne. Az imádság Isten akaratába való belesimulás lehetősége: amitől megnyugszunk, hogy a sorsunk jó kezekben van, függetlenül attól, hogy teljesül-e a kérésünk vagy sem. Ne azért imádkozz, hogy meggyőzd az Urat, hogy a saját oldaladra állítsd vmiben. Imádkozz azért, hogy elfogadhasd az Ő veled kapcsolatos, tökéletes és szeretetből fakadó döntéseit. A kegyesség gyakorlásának tehát vannak látványos jelei, lenniük is kell. De ezek csak akkor gyümölcssei a hitünknek, ha Isten iránti engedelmisség tiszta szándékából fakadnak: ha az alamizsnálkodás a felebarát és Isten iránti szeretetből, az imádság pedig Isten iránti bizalomból, az Ő társaságának keresésére gyakorolt tevékenység.

III. *(Jutalom a mennyei Atyától)* A felolvasott szakasz mind az alamizsnálkodásnál, mind az imádkozásnál beszél a jutalomról, amit alapigénk is hangsúlyoz: „*Vigázzatok: kegyességeteket ne az emberek előtt gyakoroljátok, csak azért, hogy lássák azt, mert így nem kaptok jutalmat mennyi Atyától.*” A hétköznapi beszédben a jutalom vmiféle kiérdemelt, megszólgált juttatás. Itt azonban nem egészen erről van szó, csak hát nincs rá jobb magyar kifejezésünk. Azt jelenti ez a jutalom, hogy a döntésünkből, a viselkedésünkből következő jó eredmény, amit nem szolgáltunk meg, de mégis megkapjuk. Nem a saját erőnkkel jutunk célba, de a jutalom a cél felé indulásunk és lassú haladásunk következménye. Mert legalább jó felé indultunk, jó irányba tettünk néhány lépést, és olyan kegyelmes az Isten, hogy még ezt is értékeli, méghozzá jutalommal! Node mit jutalmaz Isten? Azt, amit megtettem, vagy a hozzáállásomat, hogy mi fontos nekem igazán? Nos, az utóbbi az érdekesebb: a hozzáállás emberi természetünk megváltozásának a következménye, míg a tetteink sokszor nem sikerülnek olyan jól, mint ahogy szeretnénk volna. Hasonló ez, mint mikor a kisgyerek segít: legtöbbször inkább csak a szándékot tudjuk értékelni, mert a segítség nem tud még jelentős lenni. Nélküle gyorsabban, jobban tudnánk haladni a dolgunkkal, de azt, hogy nem fordít háttal, hanem velünk van, és segíteni igyekszik nekünk szeretetből, mindenképpen értékelni kell. Mi ilyen gyermekek vagyunk Isten szemében: szívesen törődik velünk, de nem az az érdekes, amit teszünk, hanem a törekvésünk, a szándékunk, az, hogy ellenségeskedés helyett igyekszünk viszonszeretni Őt.

A jutalom, amit a képmutató ember kockáztat nem kisebb, mint az örök élet! Itt térünk vissza az Igehirdetés elejéhez: a kegyesség cselekedetei csak akkor értékesek Isten szemében, ha belső meggyőződésből, a Krisztusba vetett hitből következnek. Ha bármi más vezet, akár a legnagyobb jó cselekvésében, az akkor is értéktelen marad: mert önzésből, dicsőségvágyból történt – azaz rossz célért küzdöttünk. Az Úr Jézus azt tanácsolja, hogy egyetlen célunk az Istentől megkapható jutalom, az örök élet legyen. Azaz legyünk az Úrral olyan kapcsolatban, hogy vágyjunk a Vele való kapcsolat teljességére. És ha ez vezet végig a mostani életen, akkor célba fogunk érni, mert Ő segíteni fog.

Végül annak érzékeltetésére, hogy milyen sok jó származik ránk abból, ha Istent magányunkban is követjük, és hittel ragaszkodunk Hozzá, hadd mondjak el egy igaz történetet! 1862-ben az amerikai polgárháborúban történt, hogy egy fiatal katona a saját maga által költött énekkel dicsérte az éjjeli őrőség idején Megváltó Krisztusát. Es az ének általunk is ismert: Ó, mily hű barát a Jézus. Ira Sankey, mert ő volt az, harsogta az éneket, hogy ne legyen olyan magányos, hogy ne féljen. Ekkor egy ellenséges katona távolabbról célba vette, hogy megölje. De miközben célzott, megütötte a fülét a Krisztust dicsérő ének. Úgy döntött, hogy ezt a keresztyént nem bántja, egy katona életén úgysem fog múlni a győzelem. 1875 karácsonyán Sankey egy gyülekezetben elénekelt ezt az éneket, és a jelenlévők közül az egyik férfi ráismert. Sok fájdalom után maga is kereste az Úr Jézust, de nem tudott megtérni. Odament a költőhöz, aki ekkor értesült róla, hogy 13 évvel korábban az Úr Jézus hogyan mentette meg az életét. Sankey magához ölelte egykori ellenségét, és a hosszas szentesti beszélgetés, imádkozás vége az lett, hogy az egykori katona megtért az Úr Jézushoz. (Vetés és Aratás, 2004/4, 6.o.)

Ez az igaz történet azt mutatja, hogy minden szempontból megéri akkor is keresztyénként élni, amikor a belső szobádban vagy. Amikor egy ember sem lát vagy hall. Sankey-t az Úr Jézus mentette meg, de ebben az eszköze az volt, hogy az énekes hitvallás a másik katona szívéig ért. Kedves testvér, egyelőre még csak otthon gyakorolhatjuk a hitünket, de ez talán hamarosan megváltozik. Ne légy képmutató vagy félénk! Ne engedd, hogy környezeted határozza meg a hitedet! Dönts és cselekedj bátran mindig belső meggyőződésed: Krisztushited szerint! Segítsen ebben Urunk Lelke! Ámen.

(Arnavölgyi Béla tp.)